

Asia: VN/11304/2024-VM-28

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Työterveyshoitajaliitto (STTHL) ottaa tässä lausunnossaan kantaa hallituksen esityksessä sisältyvään ehdotukseen ammattiliittojen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistamisesta ja vastustaa sitä jyrkästi.

Ay-jäsenmaksu on tulonhankkimismeno

Ammattiliittojen jäsenmaksu on kiinteä osa työntekijän tulonhankkimiskuluja – samalla tavoin kuin työhuonevähennys, koulutusmenot tai muut työssä tarvittavat kustannukset. Jäsenyys tukee suoraan työntekijän tulon hankkimista ja säilyttämistä: liitot neuvottelevat palkoista ja työehdoista, tarjoavat oikeusapua ja työsuhdeneuvontaa, koulutusta sekä muuta ammatillista tukea. Lisäksi jäsenmaksut sisältävät työttömyyskassamaksut, joilla on tulon hankintaa palveleva tarkoitus.

Vero-oikeudellisesti jäsenmaksut täyttävät niin sanotun luonnollisen vähennyksen kriteerit. Niiden vähennyskelpoisuuden poistaminen olisi poikkeuksellinen ratkaisu, joka rikkoo verotuksen perusperiaatteita ja muodostaisi käytännössä verosanktion – mahdollisesti ainoan laatuaan Suomen henkilöverotuksessa.

Vaikutukset työntekijöihin ja sopimusyhteiskuntaan

Verovähennysoikeuden poistaminen nostaisi jäsenmaksun nettokustannusta ja heikentäisi järjestäytymisastetta. Tämä puolestaan kaventaisi ammattiliittojen neuvotteluvoimaa ja mahdollisuuksia puolustaa työntekijöiden oikeuksia, turvata oikeudenmukaisia työehtoja ja ylläpitää työelämän vakautta.

Vahvat ja edustavat työmarkkinaosapuolet ovat suomalaisen sopimusyhteiskunnan perusta. Verovähennysoikeuden poistaminen horjuttaisi tätä rakennetta ja loisi epätasapainoa työmarkkinoille.

Verovähennysoikeus vahvistaa tasapuolista työmarkkinajärjestelmää, jossa jokaisella työntekijällä on mahdollisuus kuulua järjestäytyneen edunvalvonnan piiriin. Jos oikeus poistettaisiin, liittyminen ammattiliittoon voisi vaikeutua, mikä laskisi järjestäytymisastetta ja heikentäisi työehtosopimusten kattavuutta.

On vaikea rajata selkeästi, mitä järjestöjä muutos koskisi, erityisesti yritysverotuksessa, sillä työmarkkinatoiminnan erityisasemalle ei ole verotuksen peruseriaatteiden mukaista perustetta.

Hyödyt kattavat koko yhteiskunnan

Ammattiliittojen toiminnasta hyötyvät myös ne, jotka eivät ole jäseniä: työehtosopimukset, työturvallisuutta edistävät käytännöt ja työelämän pelisäännöt vaikuttavat laajasti koko työmarkkinaan. Verovähennysoikeus on investointi työelämän vakauteen ja osaamisen kehittämiseen.

Fiskaaliset perustelut eivät ole riittäviä

Ehdotusta on perusteltu valtiontalouden säästöillä, mutta kyse on veroteoreettisesti heikosta perustelusta tulonhankkimismenojen kohdalla. Tulonhankintakulujen vähennyskeltottomuus on Suomessa ja kansainvälisesti hyvin harvinaista, eikä pelkkä verotulojen lisäys ole kestävä syy poiketa tästä periaatteesta.

Johtopäätös

STTHL katsoo, että ammattiliittojen jäsenmaksujen verovähennysoikeus tulee säilyttää. Sen poistaminen:

- rikkoo verotuksen keskeisiä periaatteita
- toimii poikkeuksellisen verosanktiona
- heikentää työntekijöiden asemaa ja työelämän vakautta

- ei tuo merkittäviä nettosäästöjä, mutta aiheuttaa merkittäviä yhteiskunnallisia ja työmarkkinahaittoja

Kyse ei ole vain veroteknisestä muutoksesta, vaan siitä, millaista työelämää ja yhteiskuntaa haluamme rakentaa.

Inka Koskiahon Eve Becker

Puheenjohtaja Järjestöpäällikkö

Becker Eve
Suomen Työterveyshoitajaliitto ry